

67. møde

Torsdag den 26. februar 1981 kl. 14.00

Dagsorden:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren:

Forespørgsel [om gymnasieskolen] af Eva Møller (KF) m. fl.
(Forespørgsel nr. 26).

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om regulering af lejen i visse lejemål [af Kalnæs (SF) m.fl.].
(Lovforslag nr. L 166).

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand [af Birgith Mogensen (CD) m.fl.].
(Lovforslag nr. L 164).

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender. (Oprettelse af handicapråd) [af Birthe Nielsen (SF) m.fl.].
(Lovforslag nr. L 165).

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Arentoft):

Medlemmer af folketinget Gammelgaard (KF), Hagen Hagensen (KF), Poul Schlüter (KF) og Stetter (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre det mere fordelagtigt at forøge sin indkomst.
(Beslutningsforslag nr. B 86).

Medlemmer af folketinget Steen Folke (VS), Gert Petersen (SF) og Ib Christensen

(DR) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at gå imod neutronbomben.
(Beslutningsforslag nr. B 87).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Gammelgaard (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre det mere fordelagtigt at forøge sin indkomst.
(Beslutningsforslag nr. B 86).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsfor-
slagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Steen Folke (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved på venstresocialisternes, socialistiske folkepartis og Danmarks retsforbunds vegne at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at gå imod neutronbomben.
(Beslutningsforslag nr. B 87).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforlaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren:

Forespørgsel [om gymnasieskolen] af Eva Møller (KF) m.fl.
(Forespørgsel nr. 26. Anmeldt 20/2 81).

Den fg. formand (Arentoft):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om regulering af lejen i visse lejemål.
[Af Kalnæs (SF) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 166. Fremsat 5/2 81. Første behandling 17/2 81. Betænkning 24/2 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Ved førstebehandlingen gav jeg på socialdemokratiets vegne udtryk for, at vi var enige i de intentioner, der lå i lovforslaget, nemlig at hindre, at der skete urimelige lejeforhøjelser ved ophør af loven. Jeg sagde endvidere, at vi under udvalgsarbejdet ville søge at finde frem til måder, der kunne hindre, at disse lejeforhøjelser skete. Det er ikke under udvalgsarbejdet lykkedes at finde frem til andre modeller, og som det fremgår af betænkningen, kan vi i socialdemokratiet stemme for lovforslaget.

Svend Erik Hovmand (V):

Når jeg tager ordet på dette tidspunkt, er det i og for sig ikke for at tilføje noget væsentligt nyt fra venstres side. Vi har det samme standpunkt ved andenbehandlingen her, som vi havde ved førstebehandlingen. Det udvalgsarbejde, som er pågået, har understreget det, vi sagde ved førstebehandlingen, og jeg vil gerne benytte lejligheden her til at citere et svar, vi har fået fra boligministeren. Det fremgår af bilag nr. 4 til lovforslaget, og spørgsmålet går ud på, hvorvidt huslejerne stiger mere i de regulerede områder end i de uregulerede områder, eller omvendt. Derom siger man meget klart:

»Med hensyn til huslejeniveauet i de regulerede eller de ikke-regulerede områder synes det foreliggende materiale ikke at tyde på nogen generel tendens til, at huslejeniveauet i den ene type område ligger over huslejeniveauet i den anden type område.«

Og det er faktisk det, hele sagen drejer sig om. Jeg er taknemlig for, at ministeren har givet os det svar. Jeg går ud fra, at det svar er udtryk for, at socialdemokratiet stadig væk har den holdning, at det faktisk ikke har nogen betydning, hvorvidt der er tale om en regulering eller ikke, og jeg synes på bag-

grund af den betænkning, vi har fået, og som jeg undrer mig meget over, ikke mindst betænkningens sidste del, som er et betænkningensbidrag fra kristeligt folkeparti, at der her er grund til at opfordre til besindighed, først og fremmest i kristeligt folkeparti.

Jeg håber meget, at kristeligt folkeparti, når det meddeler sin stilling her ved andenbehandlingen, står fast ved de synspunkter, de gav udtryk for ved førstebehandlingen, og at de forlydender, der har været i dagspressen, er løse rygter, der ikke har bund i virkeligheden.

Egentlig kan jeg heller ikke rigtig forestille mig kristeligt folkeparti i selskab med VS og SF og socialdemokratiet om sådan et spørgsmål, som betyder stærkere restriktioner. Jeg kender ikke rigtig kristeligt folkeparti, hvis det skulle være tilfældet, og derfor går jeg ud fra som givet, at kristeligt folkeparti heller ikke har ændret standpunkt.

Må jeg afslutningsvis sige, at jeg synes i det hele taget, at den debat, der er foregået i dagspressen, må give mange noget at tænke over. Først og fremmest synes jeg, den må give forligspartierne, de mindre partier, meget at tænke over. Jeg tror, det er hr. Dræbye, der til Jyllands-Posten i dag siger, at regeringen hopper på »et tilfældigt flertal«. Jeg ved ikke, hvor tilfældigt det flertal er, og jeg ved ikke engang, om der er tale om et flertal, men jeg tror ikke, at det er særlig tilfældigt, at socialdemokratiet søger samarbejde med VS og SF. Jeg tror, at det er i klar overensstemmelse med socialdemokratisk ideologi på dette område, og jeg tror, at der her er præsenteret en klar understregning af, hvordan socialdemokratiet er at samarbejde med også i væsentlige spørgsmål som det, vi her diskuterer.

På denne baggrund vil jeg opfordre til, at de partier, der ved førstebehandlingen gav udtryk for at ville forkaste dette lovforslag, også vil gøre det i dag. Jeg håber meget og tror på, at denne holdning vil gøre sig gældende til gavn for den udvikling, som vi alle har imødeset.

Det er jo sådan, at mange af de lovbestemmelser, som blev gennemført i december 1979, og hvoraf huslejestoppet var én, havde som væsentlig forudsætning, at det skete samtidig, at de forskellige restriktioner fulgtes ad, og så ville det da være mærkeligt, om man nu skulle pille en af disse ud og sige, at

[Svend Erik Hovmand]

den skulle fortsætte. Jeg har forventning og forhåbning om, at det ikke vil ske, og derfor vil jeg opfordre til, at man forkaster lovforslaget.

Keld Andersen (KF):

Det er unægtelig en ganske særlig utilfredsstillende parlamentarisk og politisk situation, som nu er opstået omkring det lovforslag, vi her har til anden behandling, et lovforslag, som er af vital betydning for en lang række borgere, lejere såvel som udlejere, som befinder sig i den situation, at man nu, mindre end 48 timer før en lov udløber, ikke aner noget som helst om, hvad der er gældende lov på dette område fra på mandag. Det må give stof til eftertanke for de politiske partier, som i øjeblikket er regeringens samarbejdspartier. Jeg mener ganske enkelt ikke, folketinget og regeringen kan være denne situation bekendt.

Først afviser regeringen med boligministeren i spidsen både her i salen og i dagspressen at forlænge den nuværende lov. Dernæst benytter man en pludseligt opstået situation i folketingets boligudvalg til hastigt og overraskende for de fleste, ikke mindst for regeringens nuværende forligspartier, at afgive en udvalgsbetænkning om forlængelse af loven i et år. Man havde ganske vist et flertal i udvalget for betækningsafgivelse, men ikke et sikkert flertal her i salen for lovens vedtagelse, og vi er i den situation, at vi ser i betænkningen, at et af regeringens forligspartier nærmere vil redegøre for sin stilling her ved anden behandling. Jeg glæder mig meget, da jeg nu ser, at kristeligt folkepartis ordfører er kommet til støde til debatten, til at høre, hvad det er for en redegørelse, den pågældende ordfører på formentlig sit partis vegne vil give om denne sag. I denne som i en lang række andre sager er det mere end nogen sinde tydeligt, at regeringen ganske enkelt ikke aner, hvad den selv vil, og jeg finder som sagt den situation, der her er opstået, ganske utilfredsstillende. Ofte hører vi, at regeringen – både den ene og den anden minister – giver udtryk for, at man ønsker et bredere samarbejde her i folketinget, og gang på gang ser man så den situation, at man tager, som det er blevet udtrykt her fra talerstolen, et tilfældigt opstået flertal for en lov. Det, som jeg imidlertid finder er allermost

væsentligt i denne sag, er, at vi i denne time, mindre end 48 timer før lovens udløb, ikke kan fortælle folk, hvad der er gældende lov på dette område på mandag. Det finder vi i den konservative folketingsgruppe ganske utilfredsstillende.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Også fremskridtspartiet finder, at det er en ganske urimelig situation, der er blevet skabt. Vi imødeser med den allerstørste interesse kristeligt folkepartis redegørelse, som vi håber bliver udførligt gennemarbejdet og velargumenterende, og vi håber navnlig, at den skaber klarhed over, hvad det er, kristeligt folkeparti vil. Vores egen stilling, fremskridtspartiets stilling, er klar nok; vi mener nu som før, at restriktionerne på boligområdet skal lempes mest muligt. Vi var imod de restriktioner, der nu søges forlænget. Vi mener som ved førstebehandlingen, at det vil være forkert at forlænge varigheden af restriktionerne, og vi understreger, at selv om huslejestoppet ikke forlænges, så er der i lovgivningen fuldt tilstrækkelig beskyttelse mod urimelige lejeforhøjelser.

Vi vil derfor fortsat anbefale, at tinget forkaster dette lovforslag.

Dræbye (RV):

Der var jo for så vidt ingen grund til at tage ordet ved denne andenbehandling. Udvalgsarbejdet har ikke ført til andet end en klar cementering af den opfattelse, vi gav udtryk for ved første behandling. Boligministeren har over for udvalget bekræftet, at der ikke eksisterer begrundelser for at foretage en forlængelse af huslejestoppet, al den stund boligministeriet ikke kan konstatere forskelligt huslejeniveau mellem regulerede og ikke-regulerede områder.

Det eneste nye, man kan tilføje debatten ved andenbehandlingen – men det er måske til gengæld også det mest interessante – er, at socialdemokratiet og – det må jeg i hvert fald forstå – også regeringen, på trods af at der intet nyt er i sagen, nu har valgt at indstille forslaget til vedtagelse. Og når det er så overraskende, skyldes det bl.a., at regeringen overhovedet ikke har vist nogen interesse for dette standpunkt før i forgårs. Jeg var f.eks. indkaldt som repræsentant for et af forligspartierne til det første møde om huslejestop-

[Dræbøje]

pet med boligministeren i går. Der er på intet tidspunkt i den periode, hvor diskussionen om huslejestoppet er foregået, fra regeringen blevet præsenteret én eneste begrundelse for en forlængelse. Tværtimod. Alt, hvad der er kommet fra boligministeriet, taler imod, og alligevel har socialdemokratiet valgt at mene, at en forlængelse var fornuftig. Hvis man lytter til den socialdemokratiske ordfører i dag, eller hvis man læser det socialdemokratiske bidrag i betænkningen, er det jo plat umuligt at finde én eneste seriøs begrundelse for, at man har taget det standpunkt.

Derfor synes jeg, at det interessante er, at socialdemokratiet på dette grundlag har valgt at fravige en tradition omkring de boligpolitiske aftaler, en tradition, som er fæstnet gennem boligforliget i 1974 og boligforliget i 1979, hvor man ganske klart har fastslået et bestemt reguleringssystem for huslejerne med en opdeling af landet i ikke-regulerede og regulerede områder og med en fastlæggelse af, at det er kommunerne, der ved iagttagelse af boligmarkedet konstaterer, om der er behov for at gennemføre en regulering eller ej. Se, det er interessant. Og det er interessant også af hensyn til de videre perspektiver for det boligpolitiske samarbejde.

Jeg synes, at regeringen ved at benytte en tilfældig lejlighed i boligudvalget – en situation, som jo ikke engang er spor sikker, det vil vi få at høre, når kristeligt folkeparti ytrer sig her i dag – løber en risiko for, at et i øvrigt udmærket boligpolitisk samarbejde kan blive forskertset også for tiden fremover.

Bollmann (CD):

Da CD ikke er repræsenteret ved medlemmer i udvalget, skal jeg kort redegøre for vor stilling til lovforslaget. Jeg skal ikke gå ret meget ind i selve sagen, den redegjorde jeg for ved første behandling, og jeg skal kun understrege én gang til, at indgrebet i overenskomsterne udløber ved udgangen af denne måned, at prisstoploven udløber samtidig, og at de oplysninger, vi har fået i udvalget, som andre også har været inde på, bekræfter vor holdning, at denne lov ikke bør forlænges.

Så vil jeg gerne sige til hr. Svend Erik Hovmand, at spørgsmålet her jo ikke er forligsstof, og jeg synes, venstre, og i dag altså

hr. Svend Erik Hovmand, skulle holde sig for god til at forsøge at bilde befolkningen ind, at majforliget startede i december 1979. Jeg vil gerne erindre om, at både venstre og konservative på et tidspunkt efter december 1979 var i forhandlinger med regeringen, og hvis disse forhandlinger havde ført til et positivt resultat, tror jeg ikke, disse partier ville have taget medansvar for noget, der var sket tidligere.

Jeg skal så, når man læser betænkningen fra udvalget, ikke skjule, at når vi har boligministerens svar ved første behandling i erindring og svarene i udvalget i erindring, så kan vi selvfølgelig heller ikke skjule en ret dyb undren. Og på den baggrund forstår jeg selvfølgelig godt, at andre partier sætter spørgsmålstegn ved forligspartiernes samarbejdsform.

Men jeg er næsten overbevist om, at når denne sag er færdigbehandlet her i folketinget i dag eller i morgen, er der ingen grund til at tage sådan nogle ting op igen.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg bliver nødt til at sige til CDs ordfører, at jeg har ikke sagt, at forliget startede i december 1979. Det, jeg har sagt, og det, jeg har understreget, var just det, som CD også selv har peget på: sammenhængen mellem prisstoploven og overenskomstloven, deres ophør med denne måneds udgang og så, at man nu pludselig begynder at tage en enkelt ting ud og siger, at den måske burde fortsætte.

Må jeg afslutningsvis om dette punkt sige, at til gengæld er jeg enig, helt enig, med CD og forstår også, at CD har forståelse for, at vi andre sætter spørgsmålstegn ved samarbejds klimaet de fire partier imellem. Det synes jeg nok at denne sag klart har understreget. Jeg skal ikke fordybe mig yderligere i det, det er der vist ingen grund til, men bare rette den lille misforståelse. Vi er udmærket klar over, hvornår forliget blev indgået.

Wilhelm (VS):

Da vores ordfører ikke kan være til stede her i dag, skal jeg på VS' vegne komme med nogle få kommentarer, idet vi går ud fra, at forslaget kommer til debat igen i morgen.

[Wihjelm]

Vi støtter, som vi allerede meddelte ved førstebehandlingen, SFs forslag om forlængelse af det delvise huslejestop for de uregulerede områder, og vi kan fortsat gå ind for forlængelsen med ét år som foreslået af SF, selv om en forlængelse frem til umiddelbart før kommunalvalget nok i virkeligheden ville have været mere virkningsfuld i retning af at få kommunalbestyrelserne i de uregulerede områder til at bringe sig ind under reguleringsloven og i retning af at få genindført huslejenævnene.

Vi vil selvsagt også støtte enhver anden forlængelse, som måtte vise sig som en sidste mulighed for at undgå den huslejeeksplosion, der ellers sætter ind om et par dage, og for at få tid til at forhandle en mere varig løsning.

Vi finder, at det er hårrejsende, at der overhovedet er nogen herinde, som er parat til at slippe lejestigninger på typisk 30 til 100 pct., men i visse tilfælde, som vi har set eksempler på, helt op til 372 pct., løs på beboere og erhvervslejere i disse områder. Vi finder, det er i ganske særlig grad tankevækkende, at det radikale venstre stiller sig afvisende over for ethvert forsøg på at løse dette problem og på at modvirke de vilkårligheder og urimeligheder, som et udløb af loven vil udløse. Det skal ses i lyset af, at udlejerne hele tiden har kunnet indregne faktiske udgiftstigninger i huslejen, så der altså som sagt i starten i virkeligheden kun har været tale om et delvist huslejestop.

Vi finder selvfølgelig, at det er interessant at høre på al denne forligspartistnak, og vi ved snart ikke, hvad det er for forligspartier, man taler om, men de fleste gange er det nogle fra maj sidste år. Hvad de egentlig har med denne sag at gøre, begriber jeg ikke. Dette stammer fra nogle andre pakker og nogle andre forlig. Der var også engang, socialdemokratiet og regeringen fik lavet en hel masse ting ved skiftende flertal. Men efterhånden er det blevet sådan, at CD, radikale og kristeligt folkeparti tror, at de har patent på alt, hvad der overhovedet skal foregå, og desværre har regeringen støttet dem i det ved at tage disse specialsonderinger med disse partier, også selv om det intet har med de sager at gøre, som disse partier indgår et specielt forlig om.

Jeg vil opfordre boligministeren og andre – for den sags skyld også hr. Bollmann og

hr. Svend Erik Hovmand – til at læse, hvad fru Mimi Jakobsen sagde om bl.a. CDs engagement med regeringen i åbningsdebatten i oktober sidste år. Da blev det meget klart understreget, at dette var en meget afgrænset affære, der drejede sig om de konkrete ting, man aftalte i maj, hverken mere eller mindre, og at CD selvfølgelig ikke ville være støtteparti eller sikkerhedsnet for regeringen i noget andet spørgsmål og selvfølgelig derfor heller ikke har nogen som helst indflydelse på, hvad regeringen går hen og laver i nogle andre spørgsmål end lige præcis dem, der var omfattet af majaftalerne sidste år. Men det har ikke forhindret CD i at tale om dårligt klima mellem forligspartierne og i, at regeringen opfører sig, så jeg ved ikke hvad, uanset om det er olie i Nordsøen eller gas eller det nu er en huslejestoplov, som intet har at gøre med det, CD er part i fra det pågældende forlig.

Tilbage til den konkrete sag. Jeg synes, at de radikales argumentation, som vi i øvrigt ikke hørte så meget til i dag fra hr. Dræbye, er der hverken hoved eller hale på. Det er den, der går på, at nu må kommunerne vel indse, om de skal lave reguleringslov for deres områder eller ej, og nu må man i øvrigt have efterprøvet, hvad det betyder, at ingen skal betale mere end det lejes værdi, og det er der jo altid mulighed for at gå til boligretten med osv. osv.

Der er hverken hoved eller hale på den argumentation, og det mener socialdemokratiet og regeringen åbenbart heller ikke. Det er for så vidt interessant, for det skal da ikke helt forties, at det jo er socialdemokratiets boligpolitik, der har ført frem til den eksplosive situation, som lejerne i de uregulerede områder nu befinder sig i. Vi kan kun opfatte socialdemokratiets og regeringens holdning i denne sag som en erkendelse, en meget sen erkendelse, af, at begrebet det lejes værdi er lige så håbløst uanvendeligt, som vi hele tiden har sagt at det var. En erkendelse af, at der ikke ligger nogen som helst garanti i den bestemmelse, socialdemokratiet ellers i årevis har søgt at berolige folk med, nemlig at huslejen ikke må være højere end det lejes værdi. Det er især et håbløst instrument som bremse på galoperende huslejestigninger i en situation, hvor regeringens politik med bl.a. radikal støtte har fået boligbyggeriet skåret ned til ca. ¼ af, hvad det var for 7-8

[Wilhelm]

år siden, og har skabt boligmangel og kødanelse næsten overalt.

Det burde være en selvfølge, at i en sådan situation kan man ikke sætte huslejedannelsen fri, uden at det får katastrofale følger, og derfor må der under alle omstændigheder findes en anden løsning. Sker det ikke inden på mandag, sætter det jo ikke folk i stand til at betale de stigninger, der kommer nu; de kan ikke betale de stigninger, og efter vores mening bør de heller ikke betale de stigninger.

(Kort bemærkning).

Bollmann (CD):

Jeg er selvfølgelig glad for, at hr. Wilhelm har læst fru Mimi Jakobsens tale fra åbningsdagen, men det kan godt være, vi skal vente med at fortsætte debatten et halvt års tid, for så kan det være, hr. Wilhelm også har læst, hvad jeg sagde for et øjeblik siden; da sagde jeg nemlig, at vi erkender, at det her ikke er forligsstof. Men når vi undrer os, skyldes det, at vi har hørt ministerens svar ved første behandling, ligesom vi har set ministerens svar i udvalget, og ifølge disse svar er der ikke nogen som helst grund til en fortsættelse af denne lov.

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først sige, at kristeligt folkeparti er af den opfattelse, at et frit boligmarked antagelig – og jeg siger antagelig – på længere sigt vil give de bedste og de billigste boliger, men jeg erkender også, at ikke ethvert tidspunkt er lige velvalgt til at forfølge denne målsætning; der kan være tidspunkter, hvor det endda kan være nødvendigt at gå et skridt tilbage både af hensyn til samfundsøkonomien og af hensyn til klimaet på arbejdsmarkedet, men især af hensyn til de lejere, der i den givne situation kan komme ud for huslejestigninger, som vil være ganske urimelige set i sammenhæng med den almindelige begrænsning i indtjeningsmulighederne.

Jeg siger, der kan komme huslejestigninger. Jeg siger ikke, at der kommer huslejestigninger. Men jeg kan have en vis formodning om, at der kommer huslejestigninger, og i alt fald alle de indberetninger, vi har fået, styrker den formodning, at der vil komme huslejestigninger i de uregulerede områder,

og årsagen er givet den, som også de såkaldt liberale må vide, at det i øjeblikket er udlejers marked i de uregulerede områder, simpelt hen fordi parcelhusbyggeriet er stagneret. Hvor skal folk så gå hen? Til udlejningsbyggeriet.

Derfor må vi sige, at kommer der en stigning, en urimelig stigning, som ikke er begrundet i almindelige omkostninger, i udlejningsbyggeriet, er det ganske urimeligt over for lejerne i de frie områder af førnævnte grunde, men så sandelig også fordi vi i forligspartierne er enige om, at der ikke må ske en stigning inden for parcelhusområdet. Ikke en krone må det stige i 1981. Derfor skal der være rimelighed i det. Så må vi også sikre os, at der ikke er en bestemt gruppe i samfundet, der skal betale.

Selvfølgelig skal jeg da villigt erkende, at vi i kristeligt folkeparti har den opfattelse, at jo længere vi fastholder en restriktion, jo vanskeligere er det at komme ud af restriktionen igen. Men på trods heraf mener jeg, at vi ikke kan tillade os, og vi vil i alt fald ikke i kristeligt folkeparti tillade os, hverken at lade den omstændighed eller vore principper være overordnet en rimelig menneskelig og social hensyntagen i den givne situation.

Og lad mig gentage: jeg kan ikke påstå på baggrund af det materiale, vi har haft mulighed for at få tilsendt, at der sker urimelige huslejestigninger over hele området. Jeg kan heller ikke påstå, at der ikke kommer det. Jeg kan heller ikke som de radikale påstå, at lejerne har et tilstrækkeligt værn imod huslejestigninger. Jeg mener derimod, at vi skylder de mennesker, som de borgerlige, som jeg undertiden kan samarbejde med, tilsyneladende kun har et grin tilovers for i øjeblikket, de mennesker, der kan komme i klemme, at undersøge nøjere, om der er behov for visse restriktioner i de uregulerede områder, enten fra folketings side eller fra kommunernes side, indtil byggeriet igen får et omfang, der står i forhold til behovet for lejligheder.

I kristeligt folkeparti ønsker vi ikke unødvendige restriktioner. Vi ønsker heller ikke restriktioner for restriktionernes skyld, og derfor kan vi heller ikke acceptere, at man nu pludselig vil forlænge huslejestoppet et helt år. Men vi ønsker et par måneder til at undersøge, om der er behov for midlertidige restriktioner eller ej. Vi ønsker et par mæne-

[Arne Bjerregaard]

der, hvor kommunerne får tid til at besinde sig på, om det er nødvendigt i deres område at indføre huslejenævn osv.

Derfor vil jeg, hvis ikke ministeren vil, begære fornyet udvalgsbehandling. Ja, det ville jeg under alle omstændigheder.

Men under en fornyet udvalgsbehandling vil jeg stille ændringsforslag om forlængelse af nuværende lov til 1. maj, såfremt ministeren ikke ønsker at stille samme ændringsforslag.

Jeg skal sluttelig give den oplysning til ministeren og andre interesserede, at et flertal i vores gruppe står bag denne beslutning.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Nu kender vi hr. Arne Bjerregaard igen. For anden gang i den tid, han har været i folketinget, har han holdt en tale, vi har bemærket. Den første gang var, da han holdt den berømte flagtale, hvor han stod heroppe og talte om liberalismen kontra socialismen; det var på det tidspunkt, hvor han skulle forklare, hvorfor kristeligt folkeparti var sprængt.

Nu er hr. Arne Bjerregaard i samme situation og skal forklare, hvorfor kristeligt folkeparti ikke kan finde ud af, hvad de mener.

Så siger hr. Arne Bjerregaard, at nu taler han på flertallets vegne. Så vidt jeg erindrer, talte han på mindretallets sidst, men det kan selvfølgelig svinge med et enkelt mandat, det er jo nok til at udgøre udsvinget i kristeligt folkeparti med de få mandater, de har.

Men når hr. Arne Bjerregaard stiller sig op og siger, at kristeligt folkeparti har sagt, vi i hvert tilfælde skal tilsikre, at omkostningerne ikke stiger for parcelhusejerne, må jeg gøre hr. Arne Bjerregaard opmærksom på, at det slet ikke er den problemstilling, vi diskuterer nu. For når omkostningerne ikke skal stige for parcelhusejerne, hænger det sammen med, at det er dér, hvor staten er bestemmende: det er os, der afgør, om vi skal hæve beskatningen af parcelhusejerne.

Men så siger hr. Arne Bjerregaard, at vi i hvert tilfælde skal tilsikre, at de mennesker, som bor til leje, ikke pludselig bliver udsat for en forøget huslejeudgift. Så vil jeg gerne spørge hr. Arne Bjerregaard, som i hvert tilfælde en gang imellem – det varierer fra dag til dag – påstår, at han kommer fra et liberalt

parti: ja men hvad med de mennesker, som er udlejere, og som igennem en årrække kun har fået lov til at hæve huslejen med 8 pct. af den investerede kapital? Hvad med dem, hr. Arne Bjerregaard? Vi kan måske forvente i morgen, fredag, at få den tredje tale fra hr. Arne Bjerregaard, som vi vil bemærke i folketinget, hvor hr. Arne Bjerregaard så forsvarede de mennesker, hvis økonomi igennem en årrække er blevet udhulet, nemlig de mennesker, som har været tvunget til at leje ud til en alt, alt for lav husleje.

Hr. Arne Bjerregaard sagde også, han var tilhænger af et frit boligmarked, men netop i den situation, hvor kristeligt folkeparti udgjorde tungen på vægtskålen, var hr. Arne Bjerregaard ikke tilhænger af et frit boligmarked. Jeg skal indrømme, det er svært at forstå hr. Arne Bjerregaard, og så kan vi selvfølgelig vurdere, om hans vælgere forstår ham. Men det er klart, at et parti, der består af medlemmer, som stiller sig op og siger: i dag mener vi ét og i morgen noget andet, giver vælgerne flere valgmuligheder, og så må jeg sige, at jeg håber, vælgerne i den sidste ende vælger hr. Chr. Christensen. Han er ganske vist ikke navngivet i denne sag, men det er ganske givet, at han er i modstrid med hr. Arne Bjerregaard.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er selvfølgelig glad for, at hr. Glensgård og andre nu to gange har bemærket, hvad jeg har sagt i dette ting; den situation har hr. Glensgård sikkert ikke selv været i.

Så spørger hr. Glensgård, om udlejerne ikke har problemer. Jo, jeg erkender da, at udlejerne kan have problemer, derfor siger jeg: lad os nu kulegrave hele problemet i 2 måneder i stedet for at lade det hele slippe løs og dermed være med til at give nogle mennesker, som vanskeligt har råd til det, en huslejestigning, som faktisk i mange tilfælde vil jage dem ud af lejligheden. Jeg mener, det er et rimeligt forlangende, at vi i alt fald undersøger, om dette er tilfældet, og at vi undersøger, om udlejeren har mulighed for at klare en afdæmpning i huslejestigningen.

At jeg siger det ene den ene dag og det andet den anden dag, er en påstand, jeg gerne vil have beviser for af hr. Glensgård. Jeg siger, at man ikke i alle situationer skal for-

[Arne Bjerregaard]

følge sin principielle målsætning, for det ville være uretfærdigt over for bestemte grupper i samfundet; det må man dog tage bestik af. Men jeg ved selvfølgelig udmærket, at man fra fremskridtspartiets side altid forfølger sin målsætning uanset de menneskelige problemer, der kan komme ud af, at de forfølger deres målsætning.

(Kort bemærkning).

Glensgård (FP):

Hvis det generer hr. Arne Bjerregaard, at jeg to gange har bemærket, hvad han har sagt, skal jeg da gerne beklage det. Men det er faktisk de to gange, hvor hr. Arne Bjerregaard har gjort sig politisk bemærket. De to gange har kristeligt folkeparti været udslagsgivende i lovgivningen, og de er det også i denne sag. Men vi har ikke fået at vide, hvordan afstemningen ligger i kristeligt folkepartis gruppe, og da den jo også er lidt bestemmende for, hvorledes flertallet er i denne sag, vil jeg bede hr. Arne Bjerregaard forklare os, hvorledes de få medlemmer i kristeligt folkeparti stiller sig til sagen. Altså: er der én, der går sammen med hr. Arne Bjerregaard, eller skulle der være to, der går sammen med hr. Arne Bjerregaard? Det vil vi gerne vide.

Så sagde hr. Arne Bjerregaard, at det var vigtigt, at vi vurderede, om de mennesker, der boede i den gamle boligmasse, havde råd til at få en huslejestigning. I den anledning må jeg gøre hr. Arne Bjerregaard opmærksom på, at det, vi taler om, rent faktisk er, om huslejer på 200-300 kr. i den gamle boligmasse skal stige til 300-400 kr., 400-500 kr. eller 600 kr. pr. måned. Jeg vil gerne spørge hr. Arne Bjerregaard, om han kender eksempler på, at folk ikke er i stand til at betale huslejer i størrelsesordenen 600 kr. eller 700 kr. pr. måned eller for den sags skyld det dobbelte. Hvis hr. Arne Bjerregaard så vil hævde, at der er nogle pensionister i den pågældende gruppe, som ikke er i stand til at betale en husleje-forhøjelse, må jeg erindre hr. Arne Bjerregaard om, at pensionister kan få boligsikring fra det offentlige.

Den fg. formand (Arentoft):

Vi må nok snart til at begrænse de korte bemærkninger, så vi kan komme ind i ordfø-

rernes række igen, når selv en ordfører må bede om at få en kort bemærkning for at komme til orde.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, undskyld, hr. formand, og undskyld, folketing, at jeg tager tiden, men dette her er for groft til, at man kan tie stille. Jeg er nødt til at sige hjertelig tak til kristeligt folkeparti; nu har vi fået partiet sådan afsløret i dag, at vi ved, hvor vi har det.

Derfor har jeg et spørgsmål til boligministeren: vil boligministeren gå herop og love kristeligt folkeparti, at dette ikke er et kabinets spørgsmål, sådan at kristeligt folkeparti kan blive befriet for valgskrækken, for så kunne hr. Arne Bjerregaard slippe for yderligere at kompromittere partiet så groft her? Jeg synes næsten ikke, det er til at holde ud at høre på, at kristeligt folkeparti skal trækkes så langt ned, som hr. Arne Bjerregaard har gjort i dag; det er faktisk synd for partiets vælgere.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg bragte for et øjeblik siden fra denne talerstol en opfordring til kristeligt folkeparti om at besinde sig, inden man sendte ordføreren af sted. Nu har vi hørt hr. Arne Bjerregaard tale for liberalismen, principperne om et frit boligmarked, og samtidig sige, at et flertal i kristeligt folkeparti alligevel ønsker at fortsætte med restriktioner. Jeg vil gerne spørge de resterende medlemmer af kristeligt folkeparti, som er tilbage her i salen - der er et par stykker - om de nærmere vil begrunde, hvorfor kristeligt folkeparti totalt ændrer kurs i et sådant spørgsmål.

Endvidere vil jeg gerne rette det spørgsmål til boligministeren, som i øjeblikket er vældig optaget af taktiske manøvrer, har jeg indtryk af, hvad man kan bruge 2 måneder til. Til at undersøge, om der skal lovændringer til, siger hr. Arne Bjerregaard. Ja men hvilke lovændringer kan gennemføres på 2 måneder på baggrund af et seriøst materiale, som skal indhentes fra hele landet? Jeg vil gerne spørge boligministeren direkte, om det er gørligt på 2 måneder at indhente et nødvendigt og seriøst materiale og samtidig gennemføre de

[Svend Erik Hovmand]

lovændringer, som hr. Arne Bjerregaard taler om.

Dernæst vil jeg stille hr. Arne Bjerregaard følgende spørgsmål: når hr. Arne Bjerregaard er modstander af at forlænge i 1 år og vil nøjes med kun 2 måneder, hvad er så egentlig den store filosofi i det? Er det meningen, at der skal ske en permanent forlængelse efter de to måneder, hvis hr. Arne Bjerregaard føler, at der sker nogle ting, som efter hans opfattelse ikke er rimelige?

Lad mig endelig vende tilbage til det principielle og vigtige. Hr. Arne Bjerregaard kan ikke sige, om der sker stigninger eller ej. Nej, men i det øjeblik, der forekommer stigninger, som ikke kan begrundes i omkostningsstigninger, har vi jo boligretten til at afgøre sagen, og det ved hr. Arne Bjerregaard udmærket godt. Vi har altså de instrumenter, der skal til for at fjerne de urimeligheder, som hr. Arne Bjerregaard taler om.

(Kort bemærkning).

Keld Andersen (KF):

Jeg skal ikke blande mig i diskussionen mellem fremskridtspartiet og kristeligt folkeparti, men vende tilbage til det, sagen drejer sig om. I udvalgets betænkning står der:

»Et andet mindretal (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) vil nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagets anden behandling.«

Den redegørelse har vi så fået, og jeg må sige: hvilken redegørelse! Der er næppe nogen her i salen, der vil påstå, at det var klar og utvetydig tale. Vi fik at vide af hr. Arne Bjerregaard, at et frit boligmarked antagelig på længere sigt vil betyde osv. Om huslejestigningerne sagde hr. Arne Bjerregaard: »Jeg siger ikke, at der kommer huslejestigninger, og heller ikke, at der ikke kommer nogen, men jeg kan have min formodning.« Det er jo klar og utvetydig tale, må jeg sige, når der står i betænkningen, at partiet nærmere vil redegøre for sin stilling her ved anden behandling.

Jeg vil derfor gerne spørge hr. Arne Bjerregaard – jeg kan altså ikke spørge kristeligt folkeparti, jeg ved i hvert fald ikke, hvem jeg skal spørge –: hvad er det, der gør, at hr. Arne Bjerregaard nu pludselig har fået betænkeligheder, og at det hele er så uoverskueligt for hr. Arne Bjerregaard, at han skal

have betænkningstid til 1. maj? Dette drejer sig om en lov, som har været gældende længe, og som vi alle har vidst udløber den 28. februar 1981. Nu får vi at vide af hr. Arne Bjerregaard, at man her den 26. februar 1981 ikke kan overskue problemerne, men vil have loven forlænget til 1. maj 1981 for at foretage nogle nærmere undersøgelser. Hvad er det, der gør, at hr. Arne Bjerregaard pludselig har fået betænkeligheder? Vi har jo alle vidst, at denne lov udløb den 28. februar 1981.

Den fg. formand (Arentoft):

Ihvorvel det er en ejendommelig situation, at jeg nu har hr. Mølgaard noteret til en kort bemærkning og hr. Mølgaard også står som den første ordfører, der skal til, vil jeg dog give hr. Mølgaard ordet for en kort bemærkning først. Så er der to andre, der får ordet for korte bemærkninger, og derefter får hr. Mølgaard ordet som ordfører.

(Kort bemærkning).

Mølgaard (DR):

Jeg skal ikke forsvare kristeligt folkeparti eller hr. Arne Bjerregaard – det er ikke mit bord – og jeg kan jo ikke sige, om partiet vil bære det lovforslag, vi har liggende på bordet, igennem eller det ikke vil. Men jeg vil stille hr. Glensgård det spørgsmål, om han under alle omstændigheder finder det positivt at gøre sig bemærket her fra folketingets talerstol. For i givet fald forstår man måske bedre, at hr. Glensgård føler sig kry.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Hr. Askjær Jørgensen siger, at det er synd for kristeligt folkeparti, at vi nu bliver trukket nedad. Ja men det må da kunne glæde hr. Askjær Jørgensen, for så kan vi jo hilse på hinanden.

Lad mig dernæst sige til hr. Svend Erik Hovmand, at det, vi ønsker, er at undgå, at en lille gruppe lejere skal undgælde for vores principielle målsætning. Når venstre taler om, at vi skifter holdning osv., må jeg lige gøre opmærksom på, at venstre med store annoncer ved valget i 1977 skrev, at nu vil de fæle socialdemokrater, kristeligt folkeparti og de andre stjæle parcelhusene fra folk, fordi

[Arne Bjerregaard]

der højst kunne blive en stigning på 300 kr. om året, men at venstre, da de selv kom til og lavede boligforlig bagefter, gennemførte en stigning på op til 3.500 kr. for almindelige parcelhusejere. Derfor skal venstre ikke påstå, at de ikke skifter mening, også uden at situationen kræver det.

Vi skifter mening, når hensynet til mennesker kræver det. Vi ønsker ikke, at vores principielle målsætning nogen sinde skal overskygge de menneskelige hensyn.

Så siger hr. Svend Erik Hovmand også, at boligretten alene kan sørge for, at der ikke sker nogen stigning. Ja, nok har vi princippet om det lejedes værdi, men hvis der er ejendomme ved siden af – det være sig privat eller almennyttigt byggeri – som f.eks. har en husleje på 4.000 kr. pr. lejlighed, medens andre, selv om husene er meget ældre, kun har huslejer på f.eks. 1.000 kr., må boligretten acceptere, at det lejedes værdi i dette område er op imod 4.000 kr. Det er det, der vil ske, og derfor siger vi, at vi må undersøge, om det vil ske.

Så siger hr. Keld Andersen, at det ikke var klar tale. Ja, nu er hverken hr. Keld Andersen eller vi andre forpligtet over sine evner. Hr. Keld Andersen spørger, hvorfor vi pludselig har fået betænkeligheder. Dertil må jeg igen sige, at vi ikke ønsker, at vores principper skal overskygge den menneskelige hensyntagen i en given situation, og vi erkender, at denne situation er opstået på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Det er bare en kort bemærkning til hr. Glensgård, der brugte som eksempel en pensionist, der havde en huslejestigning fra 250 kr. til 400 kr., og søgte at bagatellisere denne stigning ved at sige, at den ville blive dækket af en øget boligydelse. Nej, netop det eksempel, hr. Glensgård nævner, vil ikke være omfattet af en højere boligydelse, og derfor vil det være bedre egnet til at se på, hvordan der kan gives en øget beskyttelse, og det er det, vi gerne vil se på.

Den fg. formand (Arentoft):

Nu er vi tilbage i ordførernes række.

Mølgaard (DR):

Retsforbundet vil blande sig fuldstændig uden om drillerierne mellem forligspartier indbyrdes og drillerier fra partiet venstres side i forhold til det gamle firkløverparti kristeligt folkeparti, med hvem man engang havde ladet foretage lysning. Disse pagter og pagter, der var planlagt, og pagter, der ikke holdt, er ikke og har aldrig været vort bord. De har for øvrigt aldrig efter vor opfattelse så lidt som traditionelle klumpforlig bidraget til et tillidsfuldt samarbejdende folkestyre. Noget sådant bidrager man først til, når man får et frit samarbejde fra sag til sag. Det ville i øvrigt også bidrage til folkestyrets anseelse efter vores bestemte overbevisning.

Vedrørende det lovforslag, vi her har til anden behandling, skal jeg bemærke, at retsforbundets aversion mod maksimalprissystemer og planøkonomi i det hele taget er så klassisk kendt, at jeg i forbindelse med førstebehandlingen ikke fandt det påkrævet at sikre, at der blev gjort opmærksom på det endnu en gang blot af hensyn til prins Knud, hvem vi mente var død. Men principielt var det jo nok ikke heldigt, navnlig i betragtning af den usikre situation, der foreligger nu.

Jeg skal da for en ordens skyld præcisere, at der er intet nyt under solen i henseende til retsforbundets syn på boligpolitikken. Af hensyn til dem, der endnu lever, og som endnu ikke har opdaget retsforbundets boligpolitiske synspunkter, skal jeg præcisere, at det er vort syn på sagen, at alle på boligmarkedet er bedst tjent med, at man får etableret et frit marked uden de kødannelser, man kender på boligmarkedet, netop i kraft af de gældende restriktioner.

Det er vor erfaring, at reguleringsforanstaltninger på dette som på andre markeder i reglen medfører opreguleringer og vareknaphed. Vi ønsker, at der etableres frit boligmarked og frit boligvalg for den enkelte, således at behovsopfyldelsen med det givne udbud bliver bedst mulig.

Nu er der jo nogle, der påstår, at der i kraft af denne liberaliseringsforanstaltning, som jo er en overordentlig isoleret liberaliseringsforanstaltning af begrænset betydning, vil ske kolossale huslejestigninger. I det omfang, hvori der måtte være antydning af hold i denne påstand, vil dette også udløse enorme jordprisstigninger. Vi vil komme i den situation, at vi måske bryder nogle privilegier for nogle, nemlig dem, der er i den enormt

[Mølgaard]

heldige situation at sidde med usædvanlig lave huslejer, og som da kommer op på en husleje, der svarer til, hvad andre må betale for at have deres bolig. Men det udløser jordprisstigninger, som man kunne sikre sig blev til gavn for hele samfundet ved en jordreform.

Jeg synes, at socialdemokratiet ved at bakte dette forslag op har et ganske bestemt ansvar, som partiet må holdes fast på i den situation, hvor forslaget eventuelt ikke bliver vedtaget, for så er der så meget desto mere grund til at gennemføre en jordreform. Det står for øvrigt på socialdemokratiets parti-program, på dets arbejdsprogram og har stået på valgprogrammer ved utallige lejligheder, men hvornår har det været socialdemokratisk politik sidst? Det er svært at huske tilbage på. Men socialdemokratiet har en bestemt forpligtelse i denne situation. Det har også en bestemt forpligtelse til at vise, at det er alvor, når partiet i sit kommunalpolitiske valgprogram anno 1981 går ind for, at kommunerne skal sælge jord i offentligt eje på jordrentevilkår.

Retsforbundet har på begge disse områder sikret, at socialdemokratiet holdes fast på dets valgudtalelser og dets kommunalpolitiske valgprogram, idet forslagene ligger på folketingets bord, og vi ser med forventning frem til socialdemokratiets opslutning om disse synspunkter, som er socialdemokratiets egne programpunkter.

Dette forslag vil bidrage til at aktualisere disse forslag, så vi ad den vej får skabt det reelt frie boligmarked, der ikke alene er frit for restriktioner, monopolisme og privilegier, men også er frit for spekulation. Det er noget, der er alvorligt behov for på boligmarkedet.

Kalnæs (SF):

Det er kun et par ord til det radikale venstre, jeg vil sige her. Det forekommer mig helt uforståeligt, at det radikale venstre ikke kan støtte en forlængelse af huslejereguleringen. Hr. Dræbye bruger som argument for det, at der ikke er noget bevis for, at der vil komme huslejestigninger. Så må jeg spørge hr. Dræbye, hvilke beviser der er for, at der ikke vil komme det. Hr. Dræbye siger, at der er ikke noget bevis for, at der vil komme huslejestigninger, og jeg spørger hr. Dræbye,

hvilke beviser der er for, at der ikke vil komme huslejestigninger.

Vi står altså i en situation, hvor vi faktisk ikke rigtig ved, hvad der sker – jeg tror nok, jeg ved det – men hr. Dræbye mener, jeg ikke kan påstå, at der kommer huslejestigninger, og så synes jeg, det er rimeligt at se på, hvad der sker i de to tilfælde. Sker der noget uopretteligt ved at lave en forlængelse? Der er mulighed for at tage det op om et år, som vi har foreslået, eller måske om kortere tid, som andre har foreslået; så vidt jeg kan se, er der ikke sket noget ved det.

Den anden mulighed er altså, at vi nu lader loven løbe ud, og så viser det sig måske, at der kommer betydelige huslejestigninger. Så vil jeg gerne spørge hr. Dræbye, hvordan han vil genoprette de fejl, der sker derved. Hvordan vil han tage hensyn til de lejere, der er blevet jaget fra hus og hjem, fordi de ikke kunne betale? Hvordan vil han få de lejere ned igen, som er røget op? De ting, der sker i det tilfælde, bliver det langt sværere, for ikke at sige umuligt, at gøre noget ved, og derfor synes jeg, at de radikale, som ofte taler om, at de gerne vil støtte de svage, burde lade den tvivl og usikkerhed, der kan være, komme lejerne til gode i dette tilfælde.

Det, der efter min mening kan tale for, at der vil ske huslejestigninger ud over dem, der er varslet, er bl. a. sådan noget som, at boligministeren udtaler til Berlingske Tidende den 23. februar 1981:

»Danmark er på vej til at blive et land med bolignød, efter at byggeriet er gået i stå, og det bliver værre endnu.«

Den eneste beskyttelse, hr. Dræbye påstår der er, er boligretterne, for hvem det er det lejedes værdi, der er afgørende, men er vi i en situation, hvor der er mangel på boliger, ved vi, at det lejedes værdi stiger, og dermed er der ikke nogen som helst form for beskyttelse ved boligretten.

Jeg synes, det radikale venstre skal redegøre for, hvorfor tvivlen ikke må komme lejerne til gode i dette tilfælde. De fejl, der måtte ske, vil være meget lettere at genoprette, hvis man laver en forlængelse af huslejestoppet.

Boligministeren (Erling Olsen):

Den debat, vi har ført i dag, har ikke røkket meget ved det, der kunne konstateres allerede ved første behandling. Ved første be-

[Boligministeren]

handling blev det konstateret, at lovforslagets emne ikke er forligsdækket mellem det radikale venstre, centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti og socialdemokratiet. Det blev også ved første behandling slået fast, hvad der var de enkelte partiers principielle holdning, herunder at det var regeringspartiets principielle holdning, at boligreguleringsloven burde gælde over hele landet. Men hvad der var vigtigt, var, at det ved første behandling blev konstateret, at der ikke var flertal for det forslag, som er fremsat af hr. Kalnæs, og jeg må igen i dag konstatere, at der er ikke noget flertal for forslaget.

Det, der er kommet frem som noget nyt, er, at kristeligt folkepartis ordfører, hr. Arne Bjerregaard, har spurgt, om der så ikke var mulighed for at forlænge loven i to måneder. Venstres ordfører, hr. Svend Erik Hovmand, har så spurgt, hvad disse to måneder dog kunne bruges til, om de kunne bruges til en egentlig lovrevision. Dertil vil jeg sige: nej, det kan de ikke. To måneder er for kort tid til at lave ændringer af lejeloven i.

Men der er en saglig begrundelse for, at man efter min mening alvorligt bør overveje disse to måneders forlængelse af loven. Den ene halvdel af denne begrundelse er, at mange kommuner for sent er blevet klar over, at man nu stod over for mulige huslejestigninger og derfor ikke har fået tid til at overveje, om de skulle have huslejenævn eller ikke. De steder, hvor man har fået overvejelserne i gang, har man måttet konstatere, at det tager tid at få etableret huslejenævn; således har man bl. a. i Viborg, hvor man har besluttet sig til at etablere huslejenævn, udtalt, at det først kunne gøres fra den 1. maj 1981.

Derfor kunne der være en saglig begrundelse for at forlænge loven til den 1. maj 1981, sådan at man fik tid til at overveje i kommunerne, om man ville have disse huslejenævne eller ikke, og sådan at man i Viborg, hvor man har vedtaget et huslejenævn fra 1. maj 1981, ikke får en mellemperiode.

Herefter er spørgsmålet, om der skal vedtages en lex Viborg eller ikke. Jeg synes, det absolut er en overvejelse værd, men vil gøre opmærksom på, at der er nogle tekniske problemer forbundet med en sådan lex Viborg. Det ene er, at vi absolut bliver nødt til i loven at skrive, at denne lov skal gælde fra den 1. marts 1981. Der er altså en række tekniske problemer i forbindelse med Lovtiden-

de osv., men det skal stå direkte i loven, at denne lov skal gælde fra den 1. marts 1981, og der skal stå, at den skal gælde til og med den 1. maj. Men jeg synes som sagt, at man burde overveje det i udvalget.

Sluttelig vil jeg sige til hr. Askjær Jørgensen, at denne sag faktisk ikke rigtig er et kabinetsspørgsmål. Regeringen vil ikke gå, selv om oppositionen skulle forkaste et lovforslag herom.

Dræbye (RV):

Jeg skal bare lige knytte en enkelt bemærkning til hr. Kalnæs, som forlangte svar på en række spørgsmål. Jeg har henholdt mig til normal praksis i folketinget ved kun at kommentere det, der var nyt som følge af udvalgsarbejdet, og vil ved tredje behandling selvfølgelig besvare diskussionen om indholdet af lovforslaget. Men jeg skal henlede hr. Kalnæs' opmærksomhed på, hvad jeg sagde i december 1979, da lovforslaget om huslejestop var til behandling. Da argumenterede jeg for, at der ikke i det materiale, der dengang forelå fra boligministeriet, var nogen argumentation for et huslejestop, men at den eneste begrundelse, man kunne finde for at gå ind for et huslejestop på daværende tidspunkt, var den samlede pakke af lovforslag, som regeringen havde lagt frem. Det kan hr. Kalnæs finde i folketingets forhandlinger. Dermed har jeg også svaret, at der ikke er tale om noget principielt ændret standpunkt fra os. Der er tale om, at vi følger det standpunkt op.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Arentoft):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

[Af Birgith Mogensen (CD) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 164. Fremsat 30/1 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Som forslagsstillerne sikkert kan huske, havde vi så sent som den 27. januar i år første behandling af et lovforslag fra fremskridtspartiet om det samme afsnit i bistandsloven, som centrum-demokraterne nu også ønsker ændringer i. Dengang sagde jeg, at socialministeriet er i gang med at udarbejde en række forslag til ændringer i det afsnit i bistandsloven, der handler om børns anbringelse uden for hjemmet. Disse forslag, der alle har til formål at styrke retssikkerheden, vil blive fremsat i folketinget straks i begyndelsen af næste folketingssamling og må vurderes i sammenhæng. Jeg er derfor heller ikke ved denne lejlighed indstillet på at gå i realitetsdrøftelser af det foreliggende lovforslag.

Taanquist (S):

Jeg kunne nøjes med at henvise til mine bemærkninger ved behandlingen af et tidligere lovforslag her om det samme emne. Vi gjorde i øvrigt på det tidspunkt opmærksom på, at vi var indstillet på at lave visse ændringer i reglerne om tvangsfjernelse. Men jeg vil godt sige her, at de tanker, vi har om ændringer, ikke går i retning af, at tvangsfjernelser skal afgøres ved dom. Hvis det skulle være tilfældet, ville en tvangsfjernelse være et spørgsmål om ja eller nej, og det er ikke det, det drejer sig om. En tvangsfjernelse er et spørgsmål om på den ene side tvangsfjernelse og på den anden side et andet tilbud. Spørgsmålet, om der er andre tilbud, der kan stilles til rådighed, afgøres nu engang bedst efter de regler, vi allerede har nu. Vi ser som sagt gerne, at der sker visse ændringer i de regler, vi har nu, men det kommer vi tilbage til senere.

Den drastiske nedgang, der har været i antallet af tvangsfjernelser, siden vi fik bistandsloven, og de tilbud, som bistandsloven

giver, viser, at vi nok er på rette vej med den procedure, vi allerede nu har for tvangsfjernelser. Nu afventer vi som sagt blot socialministerens udspil.

Nathalie Lind (V):

Dette forslag er jo en genfremsættelse. Forslagsstillerne kender partiernes stilling til det. Jeg skal ikke føje meget nyt til, også fordi vi, som man allerede har sagt, for ikke længe siden havde en debat om dette. Men jeg vil godt lige understrege, at jeg tror ikke, det er nogen god idé, at det skal ske ved dom. Jeg har ikke en sådan mistillid til de folkevalgte organer ude i kommunerne, at jeg finder det rimeligt at røre ved det gældende princip.

At så det nuværende system skal udbygges, idet der på forskellig måde skal gives bedre garantier og større sikkerhed for forældrene, som ombudsmanden har påpeget, og som jeg tillod mig også at nævne, da vi havde et forslag fra fremskridtspartiet, det er en anden sag. For mig at se er det principielle i det foreliggende forslag, at det skal være ved dom, man træffer beslutning, og det tror jeg ville være en forkert vej at gå.

Ud fra dette er vi ikke enige i hovedprincipperne i lovforslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Den 27. januar i år behandlede vi et forslag fra fremskridtspartiet om tvangsfjernelser, som centrum-demokraterne dengang ikke kunne tilslutte sig, med den begrundelse, at forslaget ikke var godt nok. Jeg undrede mig dengang meget over centrum-demokraternes stilling, men forstår den bedre nu, når de allerede den 30. januar fremsætter dette forslag, som vi behandler i dag. Dette til trods kan det konservative folkeparti tilslutte sig CDs forslag om at ændre § 126 i bistandsloven.

Som jeg også fremhævede i min ordførertale den 27. januar, er en tvangsfjernelse en meget uheldig foranstaltning, som griber dybt ind i familielivet, som måske har været belastet gennem en lang periode, der er gået forud. CDs forslag har dog nogle væsentlige mangler. Bl. a. er det ikke oplyst, hvor mange tvangsfjernelser der er pr. år, og hvor store udgifter der eventuelt er forbundet med, at sagen indbringes for en dommer inden 24